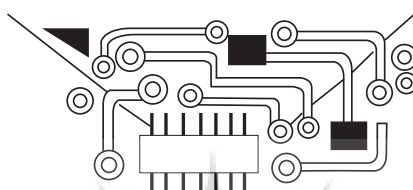

فناوری و داستان صنعت ما

اشاره

در شماره گذشته، وضعیت فناوری واحدهای تولیدی ایران در مقایسه با کشورهای در حال توسعه و سهم این فناوریها در صادرات کشور در برهه زمانی سال های ۷۸ - ۱۳۷۳ و نیز وضعیت این فناوری در سال ۱۳۸۷، ارائه شد. در این شماره، ابتدا در یک جدول، بخشی از مطالب شماره گذشته جمع بندی می شود و سپس این آمار با آمار جهانی مقایسه می شود. در ادامه نیز، ترکیب صادرات ایران با توجه به نوع فناوری در سال ۲۰۰۵ ارائه می شود.

آنچه در اولین جدول این شماره (جدول ۱) می آید، تلفیق وضعیت فناوری صنعت ایران و مقایسه آن با کشورهای در حال توسعه است که به وضوح، ترکیب نامناسب ترکیب صنعت ایران از نظر فناوری و سهم ناچیز فناوری بالا را در سالیان متمادی نشان می دهد. این جدول نشان می دهد که سهم ایران از فناوری بالا در سال ۱۳۷۳، معادل ۱/۷۳ درصد بود و در همین سال، سهم کشورهای در حال توسعه بالغ بر ۱۰/۷ درصد است. در سال ۱۳۷۸ سهم کشورهای در حال توسعه به ۲۷ درصد افزایش یافت و در طول این مدت سهم ایران فقط ۲/۵ درصد بود. در این رهگذر، به موجب بررسی های سایر منابع تحقیقاتی معتبر، سهم فناوری بالای ایران در کل صنعت حدود ۱۱ الی ۲ درصد در سالهای ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۸۷ است. بنابراین

RB+LT فناوری پایین و منبع محور		MT فناوری متوسط		HT فناوری بالا		سال
کشورهای در حال توسعه	ایران	کشورهای در حال توسعه	ایران	کشورهای در حال توسعه	ایران	
۸۱	۶۹.۳۶	۸/۳	۲۸.۹۰	۱۰/۷	۱,۷۳	۱۳۷۳
۵۸.۵	۶۶.۹۱	۱۵/۳	۳۰.۵۹	۲۷	۲,۵۰	۱۳۷۸
N/A	۴۳	N/A	۵۴.۰۵	N/A	۲,۹۵	۱۳۸۳
۲۵	۷۰	۵۰	۲۸.۵	۲۵	۱,۵	۱۳۸۵
N/A	۷۵.۳۸	N/A	۲۳/۸۹	N/A	۰,۷۳	۱۳۸۷

جدول ۱: تلفیق وضعیت فناوری صنعت ایران و مقایسه آن با کشورهای در حال توسعه

رتبه	سال	سال ۱۹۹۰	سال ۲۰۰۵
۱	ایسلند	۱۰	۲۷.۱
۲	نروژ	۱۲.۴	۱۷.۳
۳	استرالیا	۱۱.۹	۱۲.۷
۴	کانادا	۱۳.۷	۱۴.۴
۲۲	آلمان	۱۱.۱	۱۶.۹
۲۶	کره جنوبی	۱۷.۸	۳۲.۳
۸۳	ارمنستان	..	۰.۷
۸۴	ترکیه	۱.۲	۱.۵
۹۴	ایران	..	۲.۶

جدول ۲: سهم (درصد) صادرات کالاهای ساخته شده کشورها با فناوری بالا در سال های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۵

سال	جمع کل میلیون دلار	اقلام مواد غذایی	مواد خام کشاورزی	سوخت	مواد معدنی سنگ	کالاهای صنعتی	ترکیب کالاهای صنعتی		
							شیمیایی	ماشین آلات	سایر اقلام
۱۹۹۵	۱۸۳۶۰	۳.۶	۱.۰	۸۵.۸	۰.۶	۹.۱	۱.۹	۰.۳	۶.۹
۲۰۰۰	۲۸۳۴۵	۲.۹	۰.۴	۸۸.۹	۰.۸	۷.۱	۱.۲	۰.۵	۵.۴
۲۰۰۶	۶۳۲۴۷	۴.۳	۰.۳	۸۳.۳	۲.۴	۹.۶	۳.۲	۱.۲	۵.۲

جدول ۳: ساختار تجارت ایران در سال های ۱۹۹۵، ۲۰۰۰ و ۲۰۰۶

(۳)، گواه لزوم اجرای این نظریه بنیادی در تغییر سهم فناوری های متوسط و بالا در ترکیب صادرات صنعتی است. جدول ۳، نشان می دهد که میزان صادرات ایران در سال های ۱۹۹۵، ۲۰۰۰ و ۲۰۰۶، به ترتیب ۱۸۳۶۰، ۲۸۳۴۵ و ۶۳۲۴۷ میلیون دلار است. به این ترتیب، از کل ۱۰۰ درصد صادرات ایران در سال ۲۰۰۶ سهم اقلام صنعتی جمعاً $(\frac{9}{6} = \frac{5}{2} + \frac{1}{2} + \frac{3}{2})$ درصد است. به عبارت ساده تر در صادرات اقلام صنعتی ایران در سال ۲۰۰۶، فقط ۹/۶ درصد کالای ساخته شده وجود دارد که در طبقه بندی های تکنولوژیک از فناوری های بالا و حتی متوسط بهره چندانی ندارند. □

فناوری بالا ۹۴ است. ترکیب فناوری در صادرات کالاهای صنعتی سازمان ملل متحد هر سال نتیجه بررسی های کارشناسان خود در رابطه با کمیت و کیفیت صادرات کشورهای عضو برای اطلاع منابع مالی و اعتباری جهان انتشار می دهد. مطابق آخرین نسخه منتشر شده، بخشی از ترکیب صادرات ایران در طول سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۶، بیشتر متکی به نفت و محصولات نفتی است که این امر به وضوح ضرورت تغییر ترکیب اقلام صادراتی کشور به طور عام و لزوم افزایش سهم صنعت صنعت با فناوری پیشرفته به طور خاص را نشان می دهد. ارقام جدول

اکثر گزارش های تهیه شده در این باب که مستقلاً تهیه شده اند، همخوانی معناداری با هم دارند. به طور مثال برابر گزارش بانک جهانی، میزان صادرات کالاهای ساخته شده ایران با فناوری بالا براساس آمار سال ۲۰۰۵، با رتبه ۹۴ در بین ۱۷۷ کشور جهان، حدود ۲/۶ درصد است. نتیجه این بررسی در جدول (۲) آورده شده است. برابر گزارش بانک جهانی به شرح جدول (۲)، میزان صادرات کالاهای ساخته شده ایران با فناوری بالا در سال ۱۹۹۰، مشخص نیست، ولی براساس آمار سال ۲۰۰۵ درصد میزان صادرات ایران با فناوری بالا ۲/۶ درصد است. در این گزارش رتبه ایران در بین ۱۷۷ کشور از بابت شاخص برخورداری از صادرات با